

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4334/2023
28.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Радовановић, адвокат из ..., против туженог Центра за социјални рад „Ужице“ из Ужица, чији је пуномоћник Малина Ђокић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1883/23 од 04.08.2023. године, у седници већа одржаној 28.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1883/23 од 04.08.2023. године и пресуда Основног суда у Ужицу П1 416/22 од 16.03.2023. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је радни однос на одређено време који је засновала са туженим Центром за социјални рад „Ужице“ Уговором о раду број ... од 22.07.2020. године, са свим накнадно закљученим уговорима о раду на одређено време и уговором о привременим и повременим пословима, прерастао у радни однос на неодређено време почев од 04.11.2022. године, а тужени обавезе да јој накнади трошкове поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженом накнади трошкове поступка од 171.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П1 416/22 од 16.03.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и утврђено да је радни однос на одређено време који је засновала са туженим уговором о раду ..., са свим накнадно закљученим уговорима о раду на одређено време и уговором о привременим и повременим пословима, прерастао у радни однос на неодређено време почев од 04.11.2022. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 88.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1883/23 од 04.08.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена је пресуда

Основног суда у Ужицу ПП 416/22 од 16.03.2023. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20,10/23 – други закон) – у даљем тексту: ЗПП, па је утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужиља је код туженог обављала ... послове почев од 01.03.2020. године до 19.08.2020. године по основу уговора о привременим и повременим пословима број .. од 28.02.2020. године. Након тога је са туженим закључила више уговора о раду на одређено време (број .. од 24.07.2020. године у периоду од 24.07.2020 године до 24.02.2021. године; број .. од 25.01.2021. године у периоду од 25.01.2021 године до 25.07.2021. године; број .. од 26.07.2021. године у периоду од 26.07.2021. године до 26.10.2021. године; број .. од 27.10.2021. године у периоду од 27.10.2021. године до 31.12.2021. године и број .. од 17.01.2022. године у периоду од 17.01.2022. године до 17.07.2022. године) и након истека последњег уговора о раду на одређено време, дана 14.07.2022. године закључила је уговор о привременим и повременим пословима број .. по ком је радила од 18.07.2022. године до 18.01.2023. године. По наведеним уговорима тужиља је радила исту врсту послова на радном месту дипломирани ... за ... послове – са описом послова садржаним у Правилнику о организацији и систематизацији послова туженог са пуним радним временом, са истим коефицијентом, при чему је рад обављала у континуитету без прекида.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да су, у конкретном случају, испуњени услови из члана 37. став 6. Закона о раду, јер је тужиља према два уговора о привременим и повременим пословима који прикривају уговоре о раду на одређено време и пет формално закључених уговора о раду на одређено време, у периоду од 01.03.2020. године до 03.11.2022. године, непрекидно, односно са прекидом краћим од 30 дана, радила код туженог дуже од 24 месеца, обављајући послове њеног радног места, па је усвојио тужбени захтев тужиље и утврдио да је код туженог запослена на неодређено време почев од 04.11.2022. године. Првостепени суд је имао у виду да су назив радног места и опис послова према уговорима о привременим и повременим пословима различито наведени у тим уговорима, али је нашао да то није од утицаја будући да је тужиља све време обављала исте послове.

Другостепени суд је одбио жалбу туженог налазећи да је првостепени суд на утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, када је усвојио тужбени захтев тужиље, при том оценивши да су неосновани наводи жалбе који се односе на то да обављање послова по уговору о привременим и повременим пословима није правни основ за усвајање тужбеног захтева, као и на то да изостанак примене Закона о буџетском систему није од утицаја на правилну примену материјалног права.

По налажењу Врховног суда, основано се ревизијом оспорава правилност примене материјалног права и изложено становиште нижестепених судова.

Одредбом члана 37. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05... 75/14), прописано је да се уговор о раду може закључити на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба. Ставом 2. истог члана прописано је да послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца. Ставом 6. истог члана прописано је да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време.

Тужени према члану 2. став 1. тачка 5, 7. и 8. Закону о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 54/09... 62/13 и 63/13 - исправка), спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства, а поступак за прибављање сагласности прописан је Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС „ бр. 113/2013, 21/2014, 118/2014, 22/2015 и 59/2015). Наведена одредба члана 27е став 34. Закона, новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014... 149/2020), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2016. године („Службени гласник РС“ број 103/2015), затим до 31. децембра 2017. године („Службени гласник РС“ број 99/16), до 31. децембра 2018. године („Службени гласник РС“ број 113/17), до 31. децембра 2019. године („Службени гласник РС“ број 95/18 и 31/19), односно до 31. децембра 2020. године („Службени гласник РС“ број 72/2019 и 149/2020).

Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ бр. 149/2020 од 11.12.2020. године- са применом од 01.01.2021. године и 92/2023 од 27.10.2023. године) чланом 3. додат је и члан 27к, којим је прописано да је у одређеним случајевима дозвољено заснивање радног односа на неодређено време и без сагласности надлежне Комисије Владе РС, уколико су испуњени предвиђени услови у законом предвиђеном поступку. Наиме, у периоду од 1. јануара 2021. године до 31. децембра 2026. године корисницима јавних средстава дозвољено је да без посебних дозвола и сагласности у текућој календарској години приме у радни однос на неодређено време и радни однос на одређено време у својству приправника до 70% укупног броја лица којима је престао радни однос на неодређено време по било ком основу у претходној календарској години (умањен за број новозапослених на

неодређено време и одређено време у својству приправника у тој календарској години), док о пријему новозапослених на неодређено време и одређено време у својству приправника изнад тог процента одлучује тело Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. Изузетно од става 1. овог члана, тело Владе из става 1. овог члана може једним актом дати сагласност новооснованом кориснику јавних средстава на број лица који тај корисник може примити у радни однос на неодређено време и одређено време у својству приправника у календарској години у којој је основан.

Запошљавање из члан 27к ст. 1. и 2. овог члана може се реализовати уколико корисник јавних средстава има обезбеђена средства за плате, односно зараде, са припадајућим порезом и доприносима за новозапослене, као и под условима и у складу са процедурама предвиђеним посебним прописима. Почев од 1. јануара 2021. године укупан број запослених на одређено време (изузев у својству приправника), лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге, као и посредством агенције за привремено запошљавање и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава, не може бити већи од 10% укупног броја запослених на неодређено време, осим изузетно, уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење Министарства. У ограничење из става 4. овог члана не убрајају се лица у радном односу на одређено време ради замене одсутног запосленог до његовог повратка, лица радно ангажована посредством Националне службе за запошљавање у циљу спровођења мера активне политике запошљавања у складу са прописима који уређују област запошљавања (јавни радови и додатно образовање и обуке), лица ангажована ради реализације пројеката који се финансирају средствима Европске уније или средствима донација, уколико се накнаде за њихов рад, са припадајућим порезима и доприносима, финансирају из ових извора, као и лица ангажована од стране корисника програма обуке, акредитованих реализатора обуке који су уписани у Сталну листу предавача и других реализатора обука коју води Национална академија за јавну управу.

Уредбом о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ бр. 159/2020 и 116/2023) ближе је уређен поступак за прибављање сагласности из ст. 1, 2. и 4. овог члана.

Чланом 105. наведеног Закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

У конкретном случају, тужила је од 01.03.2020. године до 03.11.2022. године радила код туженог без прекида по основу уговора о привременим и повременим пословима и више сукцесивних уговора о раду на одређено време. По наведеним уговорима тужила је радила исту врсту послова на радном месту дипломирани ... за ... послове – са описом послова садржаним у Правилнику о организацији и систематизацији послова туженог са пуним радним временом, са истим коефицијентом. Правилна је оцена другостепеног суда да закључење сукцесивних уговора по престанку рада из претходних уговора, а за обављање истих послова представља злоупотребу права од стране туженог, јер се не ради о временски ороченим пословима, већ о сталним пословима за којима послодавац има потребу.

Међутим, одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежног органа Владе, су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време, што произилази из одредбе члана 105. тог закона. Тужилца је била радно ангажована у периоду од 01.03.2020. године до 31.12.2020. године када тужени као корисник јавних средстава није био у могућности да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим када за то постоји сагласност тела Владе и предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, а уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није случај, па се период од 01.03.2020. године до 31.12.2020. године не може урачунавати у време проведено на раду које би довело до прерастања радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време. При томе дужина периода проведеног на раду од 01.01.2021. године до 03.11.2022. године (22 месеца и 3 дана) није таква да би у смислу члана 37. став 2. и 6. Закона о раду могла да доведе до преображаја радног односа.

Имајући у виду све напред наведен, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одлука о трошковима поступка донета је применом одредаба члана 165. став 2. у вези чл. 153. став 1 и 154. ЗПП. Тужени је успео у поступку, те је тужилца обавезана да му накнади парничне трошкове у износу од 171.000,00 динара. Туженом су досуђени одређени трошкови који обухватају: састав одговора на тужбу у износу од 16.500,00 динара, приступ на четири одржана рочишта у износу од по 18.000,00 динара и за састав жалбе у износу од 33.000,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, број 121/12 ... 37/21), као и трошкове за састав ревизије у износу од 49.500,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, број 43/23).

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић